

Vergaderjaar 2005–2006

30 391

Najaarsnota 2005

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 november 2005

1. Hoofdpijnen

De Najaarsnota is de laatste budgettaire nota van het jaar. Hierin worden de uitvoeringsmutaties voor het lopende jaar gepresenteerd ten opzichte van de Vermoedelijke Uitkomsten zoals opgenomen in de jongste Miljoenennota. De raming van het EMU-saldo 2005 komt ten opzichte van de Vermoedelijke Uitkomsten 0,6%-punt lager uit op – 1,2% BBP in plaats van – 1,8% BBP. Dit is overeenkomstig de raming ten tijde van het Hoofdpijnenakkoord, zij het dat de huidige tekortraming een incidentele meevaller bevat die in 2006 in een incidentele tegenvaller zal omslaan.

De lagere raming van het EMU-saldo ten opzichte van de Vermoedelijke Uitkomsten wordt volledig veroorzaakt door een aanzienlijke meevaller in de overheidsinkomsten van € 3,1 mld. Deze meevaller is grotendeels het gevolg van meevallende realisaties en een gunstige ontwikkeling van de aanslagoplegging. Over de mate waarin deze meevaller een incidenteel karakter heeft, tot een spiegelbeeldige tegenvaller leidt in 2006 of structureel doorwerkt naar latere jaren, zal de Kamer te doen gebruikelijk bij Voorjaarsnota worden geïnformeerd. Alsdan kan rekening worden gehouden met de meest actuele inzichten van het CPB in het CEP. Wel duidelijk is dat door de verhoging van de heffingsrente¹ in 2005 naar 5% de opbrengst van de vennootschapsbelasting dit jaar tijdelijk met ca. 0,2% BBP wordt verhoogd, hetgeen tot een spiegelbeeldige tegenvaller leidt in 2006. De uitgaven onder de kaders laten ten opzichte van de Vermoedelijke Uitkomsten een tegenvaller van € 0,3 mld zien als gevolg van de afkoop van specifieke uitkeringen, het naar 2006 verschuiven van de ontvangst van reeds door Nigeria gemaakte betalingen en meevallende SZA-uitgaven.

De onderuitputting bij de Sociale Zekerheid wordt deels benut voor de invulling van de zogenoemde in=uittaakstelling op titel van de eindejaarsmarge². De in=uittaakstelling voor het kader SZA bedroeg dit jaar 156 mln euro en is nu volledig gerealiseerd. De in=uittaakstelling voor het kader

¹ Heffingsrente wordt geheven danwel vergoed over te weinig resp. teveel betaalde belasting.

² Tegelijk met het uitkeren van de eindejaarsmarge in het voorjaar wordt een even grote taakstellende onderuitputting ingeboekt. Dit is de zogenaamde in=uittaakstelling. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de eindejaarsmarge die in enig jaar wordt uitgekeerd, aan het einde van dat jaar ook weer tot onderuitputting zal leiden. Door tegelijk met het uitdelen van de eindejaarsmarge de in=uittaakstelling te boeken wordt het EMU-saldo niet belast. De in=uittaakstelling moet gedurende het jaar wel gerealiseerd worden. Het risico van het niet realiseren van de in=uittaakstelling komt niet voor rekening van de departementen, maar van het EMU-saldo. Het maximale risico voor 2005 bedraagt nog € 560 mln. De ervaring leert dat de realisatie van de in=uittaakstelling doorgaans geen problemen oplevert.

RBG-eng bedraagt 560 mln euro. Dit deel van de taakstelling is nog niet ingevuld en zal in de laatste maanden van dit jaar nog gerealiseerd moeten worden. De taakstelling op de niet-belastingontvangsten is wel volledig ingevuld.

Gelijktijdig met de Najaarsnota worden de hiermee samenhangende suppletoire begrotingswetten aan de Staten Generaal aangeboden. Hierin worden de wijzigingen van de begrotingsstanden ten opzichte van de eerste suppletoire begrotingswetten ter autorisatie voorgelegd.

2. Het uitgavenbeeld

De onderschrijding van de uitgaven in de Vermoedelijke Uitkomsten is in de Najaarsnota afgenomen met € 0,3 mld. Bij de Sociale Zekerheid treedt een meevaller op van € 0,2 mld, terwijl de uitgaven onder het kader Rijksbegroting in enge zin een toename laten zien van eveneens € 0,4 mld, met name als gevolg van de afkoop van specifieke uitkeringen en het doorschuiven van de terugbetaling door Nigeria naar 2006. De zorguitgaven wijzigen vrijwel niet.

Tabel 2.1 Uitgaventoetsing totaal kader in miljarden euro (min is onderschrijding)

	2005
Onderschrijding MN 2006	- 1,18
Rijksbegroting in enge zin	0,44
Sociale Zekerheid	- 0,19
Zorg	0,06
Onderschrijding Najaarsnota 2005	- 0,86

Onderstaande tabellen geven, per budgetdisciplinesector, een overzicht van de mutaties sinds de Vermoedelijke Uitkomsten.

Rijksbegroting in enge zin

Tabel 2.2 Uitgaventoetsing Rijksbegroting in enge zin in miljarden euro (min is onderschrijding)

	2005
Onderschrijding MN 2006	- 1,23
Afkoop specifieke uitkeringen	0,17
Terugbetaling Nigeria	0,30
Overig	- 0,03
Onderschrijding NJN 2005	- 0,79

In het kader van de implementatie van het kabinetsstandpunt op het rapport van de Stuurgroep-Brinkman «Anders gestuurd, beter bestuurd», worden vier specifieke uitkeringen afgekocht. Het gaat om de drie regelingen «Impuls leefbaarheid, veiligheid en stadseconomie» en om de regeling «Werkgelegenheidimpuls». Bij Voorjaarsnota 2006 worden de structurele gevolgen van de afkoop verwerkt. Hoewel Nigeria de te betalen achterstanden reeds op een Special Account heeft gestort zal Nederland deze, na ondertekening van het bilaterale akkoord later dit jaar, naar verwachting pas in 2006 ontvangen. De totale onderschrijding neemt hierdoor met € 0,4 mld af tot € 0,8 mld.

Tabel 2.3 Uitgaventoetsing Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt in miljarden euro (min is onderschrijding)

	2005
Onderschrijding MN 2006	- 0,31
Uitvoering WW/WAO	- 0,31
Realiseren in=uitaakstelling	0,16
Overig	- 0,03
Onderschrijding NJN 2005	- 0,50

Op basis van uitvoeringsgegevens van het UWV worden de uitgaven voor WW en de WAO neerwaarts bijgesteld. Bij beide regelingen geldt dat zowel sprake is van een lager volume als een lagere gemiddelde uitkering. Daarnaast wordt de in=uit taakstelling SZA tegengeboekt.

Zorg

Tabel 2.4 Uitgaventoetsing Budgettair Kader Zorg in miljarden euro (min is onderschrijding)

	2005
Overschrijding MN 2006	0,42
Kraamzorg/verloskundigen	- 0,04
Efficiencykorting	0,06
Overschrijding ziekenhuizen	0,08
Onderuitputting AWBZ	- 0,03
Overschrijding NJN 2005	0,49

Uit de CVZ cijfers blijkt een meevaller van € 38 mln voor kraamzorg en verloskunde. Voor de kraamzorg is dit voornamelijk het gevolg van een lager geboortecijfer. De meevaller bij de verloskundige zorg wordt verklaard doordat er landelijk geen tekort meer is aan verloskundigen. Ziekenfondsen kunnen hierdoor onder de maximumtarieven contracteren. Het College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBB) heeft uitspraak gedaan inzake het bezwaar dat was aangetekend tegen de prijs- c.q. budgetkortingsmaatregelen die in 2003 (bij Hoofdlijnenakkoord) aan de zorgaanbieders zijn opgelegd. Deze uitspraak resulteert in een incidentele tegenvaller van € 125 mln, waarvan ca. € 60 mln in 2005 neerslaat. Ook bij de ziekenhuizen is sprake van een overschrijding (€ 84 mln). Ten slotte blijkt uit realisatiecijfers dat er binnen de contracteerruimte voor de AWBZ sprake is van enige onderuitputting.

Uitgaven niet relevant voor enig kader

Naast bovenstaande mutaties is sprake van uitgavenmutaties die niet tot enig kader behoren. In de eerste plaats treedt een meevaller op bij de landbouwheffingen van circa € 70 mln. De Nederlandse afdrachten aan de EU komen daardoor ook hoger uit. In de tweede plaats treedt een meevaller op van circa € 0,9 mld bij het Geïntegreerd Middelenbeheer. De leningverstrekking aan RWT's en derden blijft achter bij de raming en nieuwe deelnemers aan het Geïntegreerd Middelenbeheer hevelen meer middelen over naar de schatkist dan werd voorzien. Ook het rekening-courantsaldo van de Sociale Fondsen neemt wat toe, in samenhang met lagere premiegefinancierde SZA-uitgaven en hogere premieontvangsten. De mutaties in het Geïntegreerd Middelenbeheer tellen niet mee in het EMU-saldo.

3. De inkomsten

De totale ontvangsten

De inkomstenraming (belastingen en premies) voor 2005 is ten opzichte van de Miljoenennota 2006 met 3,1 miljard euro opwaarts bijgesteld. Deze bijstellingen zijn het gevolg van meevallende realisaties en de ontwikkeling van de aanslagoplegging. Omdat er geen nieuw economisch beeld van het CPB beschikbaar is, kan op dit moment nog niet worden bepaald in hoeverre de economische ontwikkeling verantwoordelijk is voor deze bijstellingen. Ook de doorwerking van de ramingsbijstelling naar latere jaren is daarom nog niet vast te stellen. Bij de Voorjaarsnota 2006 zal de Tweede Kamer hierover nader worden geïnformeerd.

Tabel 3.1 Ontwikkeling van de overheidsinkomsten 2005 (in miljarden euro) cf EMU-definitie

	Stand MN 2006	Stand NJN 2005	Mutatie
Totaal	180,8	183,9	3,1

Voor 2005 worden de totale belasting- en premieontvangsten conform EMU-definitie geraamd op 183,9 miljard euro, een opwaartse bijstelling met 3,1 miljard ten opzichte van de miljoenennota. Deze meevaller concentreert zich bij de vennootschapsbelasting (1,5 miljard) en in lichtere mate bij de loonheffing, de dividendbelasting en enkele andere belastingsoorten. De bijstelling is gebaseerd op de aanslagoplegging en de kasontvangsten tot en met oktober. In deze tijdsspanne (januari – oktober) wordt ongeveer 80% van de totale belastinginkomsten over een belastingjaar gerealiseerd.

Tabel 3.2 Ontwikkeling belasting en premieontvangsten 2005 (conform EMU-definitie)

	Mutatie
Kostprijsverhogende belastingen	0,6
Omzetbelasting	0,4
Accijnzen	0,0
– Accijns van minerale oliën, anders dan lichte olie	0,1
– Tabaksaccijns	– 0,1
Overdrachtsbelasting	0,2
Regulerende energiebelasting	0,1
Belastingen en premies volksverzekeringen op inkomen, winst en vermogen	2,5
Inkomensheffing	– 0,2
Loonheffing	0,6
Dividendbelasting	0,4
Vennootschapsbelasting	1,5
Successierechten	0,2
EMU-ktv	0,1
Totaal belastingen en premies volkverzekeringen	3,1

* door afrondingsverschillen kan de som van de delen afwijken van het totaal.

De opwaartse bijstelling bij de vennootschapsbelasting heeft deels een incidenteel karakter. Als gevolg van de verhoging van de heffingsrente per 1-1-2005 naar 5% worden Vpb-aanslagen sneller betaald en zijn er aanwijzingen dat bedrijven bewust substantieel meer Vpb betalen¹ om gebruik te kunnen maken van deze rentevoet (een zgn. «spaaffect»). In dit verband is ook van belang dat de heffingsrente met ingang van 2005

¹ Met name door het niet aanvragen van verminderingen op opgelegde aanslagen.

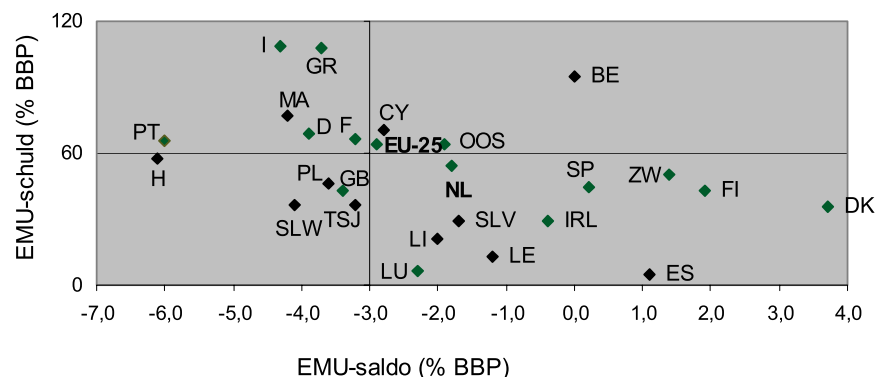
vanaf een eerder moment¹ wordt berekend. Over dit «spareffect» is de Kamer n.a.v. de motie Bakker op 4 oktober per brief geïnformeerd. De omvang waarmee dit plaatsvindt wordt vooralsnog ingeschat op ca. 0,2%-BBP. Dit wordt nog nader onderzocht en hierover zal de Kamer in het Financieel Jaarverslag worden geïnformeerd. De verhoging van de heffingsrente wordt per 2006 teruggedraaid, hetgeen volgend jaar tot een spiegelbeeldig effect leidt. Ook in de loonheffing is een positieve ontwikkeling zichtbaar, als gevolg van een lichte versnelling van de ontwikkeling van de contractlonen en wellicht een wat gunstiger ontwikkeling van de werkgelegenheid. Bij de werknemersverzekeringen treedt geen mutatie op ten opzichte van de Miljoenennotarating.

4. EMU-saldo en EMU-schuld

Tabel 4.1 EMU-saldo ten opzichte van MN 2006 (% BBP)

	2005
EMU-saldo MN 2006	- 1,8%
Inkomsten	0,7%
Uitgaven onder de kaders	- 0,0%
EMU-saldo NJN 2005	- 1,2%

Zoals blijkt uit tabel 4.1 komt de verbetering van het EMU-saldo voornamelijk voor rekening van de inkomsten. De EMU-schuld verbetert van 55,0% BBP in de Vermoedelijke Uitkomsten tot 54,3% BBP. Onderstaande grafiek geeft het EMU-saldo en EMU-schuld 2005 weer voor de 25 EU-landen.

Bron: Autumn Forecast EU.

De Minister van Financiën,
G. Zalm

¹ Vanaf halverwege het lopende belastingjaar (1 juli) in plaats van na afloop van het belastingjaar.

	2005
1. Netto-uitgaven onder het kader RBG-eng	- 93 725
2. Netto begrotingsgefinancierde uitgaven SZA	- 15 019
3. Netto uitgaven niet relevant voor enig kader*	- 14 263
4. Netto begrotingsgefinancierde uitgaven (4=1+2+3)	- 123 007
5. Belastingen	117 666
6. Overig	167
7. EMU-saldo Centrale Overheid	- 5 175
8. EMU-saldo Lokale Overheid	- 1 900
9. EMU-saldo Sociale Fondsen	1 372
10. EMU-saldo rest Centrale Overheid	0
11. EMU-saldo (- = tekort)	- 5 702
idem, in % BBP	- 1,2%
BBP (in miljarden euro's)	487

* excl. aflossing en uitgifte vaste schuld

Verticale Toelichting Najaarsnota 2005

De Verticale Toelichting geeft voor alle begrotingen een overzicht van en toelichting op de belangrijkste mutaties. Voor een meer gedetailleerde toelichting op andere mutaties wordt verwezen naar de tweede suppletore wetten van de ministeries.

Leeswijzer

De mutaties zijn gesplitst in drie categorieën:

- 1) Mee- en tegenvallers;
- 2) Beleidsmatige mutaties;
- 3) Technische mutaties.

De laatste categorie omvat alle overboekingen, desalderingen, statistische correcties en mutaties die niet onder een ijklijn vallen. Mutaties worden toegelicht indien ze een bepaalde ondergrens overtreffen. De ondergrens is afhankelijk van de omvang van de begroting en verschilt voor de verschillende categorieën mutaties. De post diversen bevat de mutaties die onder de ondergrens vallen en wordt in principe alleen toegelicht indien zich bijzonderheden voordoen.

De totalen per begroting worden in eerste instantie gepresenteerd exclusief de bedragen die onder de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS) vallen. Door middel van een aansluitregel wordt het deel van de begroting dat onder de HGIS valt zichtbaar gemaakt. De laatste regel geeft per begroting de totaalstand inclusief HGIS aan. De mutaties die optreden binnen het HGIS-deel van de begroting worden gepresenteerd en toegelicht in de Verticale Toelichting van alle HGIS uitgaven.

De bedragen in de tabellen zijn in miljoenen euro's.

Huis der Koningin

I HUIS DER KONINGIN: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006	5,6
Stand Najaarsnota 2005	5,6

Staten-Generaal

IIA STATEN-GENERAAL: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006	119,4
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 0,7
	- 0,7
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,3
	0,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,5
	0,5

IIA STATEN-GENERAAL: UITGAVEN

	2005
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	0,1
Stand Najaarsnota 2005	119,5

IIA STATEN-GENERAAL: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006	2,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,1
	0,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	0,1
Stand Najaarsnota 2005	2,2

Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten

IIB OVERIGE HOGE COLLEGES VAN STAAT EN KABINETTEN: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006	94,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 2,6
	- 2,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	0,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,4
	0,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	- 2,2
Stand Najaarsnota 2005	92,0

IIB OVERIGE HOGE COLLEGES VAN STAAT EN KABINETTEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006	3,3
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,1
	0,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 0,2
	- 0,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	0,0
Stand Najaarsnota 2005	3,2

Mee- en tegenvallers/ diversen

Bij een aantal Hoge Colleges is sprake van onderuitputting van de begroting. Bij de Raad van State komt € 2,1 mln. niet tot besteding als gevolg van vacatures die langer hebben opengestaan dan verwacht, lagere uitgaven aan de projecten mediation en workflowmanagement en meevallende uitgaven aan het Hoger beroep vreemdelingenzaken.

Algemene Zaken

III ALGEMENE ZAKEN: UITGAVEN	
	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	51,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 0,3
	- 0,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	1,9
	- 1,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	1,7
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	53,0
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	53,0

III ALGEMENE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	4,4
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,1
	0,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,7
	0,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	0,8
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	5,2
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	5,2

Koninkrijksrelaties

IV KONINKRIJKSRELATIES: UITGAVEN	
	2005
Stand Miljoenennota 2006	197,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 9,1
	- 9,1

IV KONINKRIJKSRELATIES: UITGAVEN

	2005
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Schuldsanering Aruba	- 10,4
Walradar	5,5
Diversen	- 5,1
	- 10,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Liquiditeitssteun	- 13,2
Diversen	- 0,9
	- 14,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	- 33,2
Stand Najaarsnota 2005	164,3

IV KONINKRIJKSRELATIES: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006	36,8
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Liquiditeitssteun	- 13,2
	- 13,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	- 13,2
Stand Najaarsnota 2005	23,6

Mee- en tegenvallers/ diversen

De post diversen bestaat uit meerdere mutaties. Een belangrijke mutatie doet zich voor bij het Plan Veiligheid Nederlandse Antillen (PVNA). Een deel van de uitgaven (€ 4,2 mln.) die voor 2005 waren voorzien, komt als gevolg van vertraging in de uitvoering niet tot besteding in 2005. De vertraging is ontstaan in de uitwerking van het tweede spoor van het plan: de duurzame bedrijfsvoering van de instituties voor rechtshandhaving, onder andere uitbreiding van de detentiecapaciteit en werving en selectie van politieagenten en gevangenispersoneel. De aanwending van deze middelen zal in 2006 haar beslag krijgen. Daarnaast komt als gevolg van vertraging in de investeringen in het kader van de kustwacht € 3,5 mln. niet meer tot besteding in 2005.

Schuldsanering Aruba

De gereserveerde middelen voor schuldsanering Aruba worden – conform bestaande afspraken – overgeheveld naar 2006, aangezien Aruba niet aan de voorwaarde van begrotingsevenwicht heeft voldaan. Als drie achtereenvolgende jaren niet aan deze voorwaarde is voldaan, vindt politiek overleg plaats tussen Nederland en Aruba over de besteding van de middelen. Volgend jaar vindt politiek overleg plaats over aanwending van de voor de jaren 2003 t/m 2005 uitgetrokken bedragen.

Walradar

In het samenwerkingsplan tussen Nederland en de Nederlandse Antillen ter uitvoering van het zogenaamde Urgentieprogramma zijn afspraken gemaakt over de installatie van een walradarsysteem. De investeringen zouden worden bekostigd uit de nog terug te vorderen nog niet bestede

middelen van de in 2000 verstrekte liquiditeitssteun (€ 13,2 mln.). Omdat de investeringen over twee jaar gespreid zouden worden, is bij Voorjaarsnota een intertemporele compensatie van € 5,5 mln. in de begroting verwerkt. Als gevolg van vertraging zullen alle uitgaven in 2006 worden gedaan en wordt de geplande terugvordering van de middelen van de liquiditeitssteun doorgeschoven naar 2006. In verband hiermee wordt genoemde intertemporele compensatie bij Najaarsnota teruggedraaid.

Liquiditeitsteun

De investeringen in de walradarketen zijn vertraagd. De hiervoor geplande uitgaven zullen pas in 2006 plaatsvinden. Om deze investeringen in 2006 te kunnen bekostigen, zal de voor dit jaar geplande terugvordering van de liquiditeitssteun 2000 naar volgend jaar worden verschoven. Zowel de uitgaven als de ontvangsten worden daarom bij Najaarsnota met € 13,2 mln. verlaagd.

Buitenlandse Zaken

V BUITENLANDSE ZAKEN: UITGAVEN		2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)		6 600,5
Mee- en tegenvallers		
Rijksbegroting in enge zin		
Afdrachten aan de EU		70,0
		<hr/>
		70,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006		<hr/> 70,0
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)		6 670,5
Totaal Internationale samenwerking		4 177,6
		<hr/>
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)		10 848,1
<hr/>		
V BUITENLANDSE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN		2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)		464,2
Mee- en tegenvallers		
Rijksbegroting in enge zin		
Perceptiekostenvergoeding		17,5
		<hr/>
		17,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006		<hr/> 17,5
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)		481,7
Totaal Internationale samenwerking		106,5
		<hr/>
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)		588,2

Afdrachten aan de EU

De afdrachten aan de Europese Unie vallen naar verwachting € 70 mln. hoger uit, doordat meer landbouwheffingen worden geïnd.

Perceptiekostenvergoeding

Een lidstaat mag 25% van de landbouwheffingen houden als vergoeding voor de inningskosten. Deze vergoeding wordt als ontvangst geboekt op de begroting van Buitenlandse Zaken.

Door de hogere landbouwheffingen valt de perceptiekostenvergoeding naar verwachting € 17,5 mln. hoger uit.

Justitie

VI JUSTITIE: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	5 570,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Asiel: rechtsbijstand	- 10,3
Asiel: bezetting COA	17,2
Gerechtskosten	22,0
Diversen	- 4,3
	24,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 4,5
	- 4,5
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Loonbijstelling overloop interim	20,8
Diversen	24,4
	45,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	65,2
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	5 636,1
Totaal Internationale samenwerking	7,0
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	5 643,1

VI JUSTITIE: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	1 073,8
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Asiel: meevaller COA 2004	31,0
Asiel: ODA toerekening eerstejaars asielopvang	- 25,5
Tegenvallende ontvangsten boeten en transacties	- 40,0
Diversen	- 1,8
	- 36,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	24,5
	24,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	- 11,9
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	1 062,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	1 062,0

Asiel: rechtsbijstand

Bij de raming van de gesubsidieerde rechtsbijstand werd uitgegaan van een asielinstroom van 14 000 in 2005. De instroom zal waarschijnlijk uitkomen op ruim 10 000 asielzoekers. Hierdoor ontstaat een meevaller bij de kosten voor gesubsidieerde rechtsbijstand.

Asiel: bezetting COA

Als gevolg van de hogere bezetting van de centrale opvang bij het COA is er sprake van een tegenvaller. De hogere bezetting van circa 1500

personen wordt met name veroorzaakt door een tegenvallende uitstroom. De hogere bezetting leidt tot hogere opvangkosten en meevallende krimpkosten.

Gerechtskosten

De verwachte uitgaven voor de gerechtskosten zijn € 22 mln. hoger dan geraamd. Dit is met name het gevolg van extra inspanningen op het gebied van terrorismebestrijding, de ontwikkeling van de (mobiele) telecommunicatiemarkt en de toegenomen nadruk op zwaardere zaken. Er wordt hierdoor vaker en meer beroep gedaan op de telecomproviders om te voorzien in concrete informatie-verzoeken.

Loonbijstelling overloop interim

Door de invoering van de Zorgverzekeringswet in 2006 vervalt de tegemoetkoming ziektekosten voor overheidspersoneel (de zogeheten interim-vergoeding). In de sectoren Rijk en Rechterlijke Macht worden deze interim-vergoedingen met drie maanden vertraging uitbetaald. Om de regelingen in 2005 af te kunnen sluiten worden de vergoedingen over de laatste drie maanden in 2005 uitbetaald.

Asiel: meevaller COA 2004

Het COA heeft in 2004 een positief bedrijfsresultaat behaald, onder andere door de verkoop van gebouwen. Naar aanleiding van de vaststelling van de subsidie over 2004 zal nu een bedrag van € 31 mln. worden terugontvangen van het COA.

Asiel: ODA-toerekening eerstejaars asielopvang

De totale kosten van de eerstejaarsopvang van asielzoekers uit ontwikkelingslanden worden volgens internationale afspraken toegerekend aan ODA. Door een lagere instroom en een gemiddeld korter verblijf worden minder kosten voor eerstejaars asiel toegerekend aan het ODA-budget.

Tegenvallende ontvangsten boeten en transacties

Ondanks het feit dat de opsporingsdiensten voldoen aan de overeengekomen inspannings-verplichtingen, is het aantal uitgedeelde processen-verbaal naar verwachting 825 000 lager dan geraamd.

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

VII BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	5 482,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Schattingsbesluit wegkew WAO	- 15,0
P-direkt	20,8
Diversen	- 20,7
	<hr/>
	- 14,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Afkoop specifieke uitkeringen	168,1
Diversen	- 14,2
	<hr/>
	153,9

	2005
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 0,8
	- 0,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	138,1
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	5 620,1
Totaal Internationale samenwerking	0,4
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	5 620,5

VII BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	578,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	2,0
	2,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	2,0
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	580,4
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	580,4

Schattingsbesluit weglek WAO

De middelen die in het kader van het schattingsbesluit beschikbaar zijn ter compensatie van de kosten van de weglek van de WAO in de WW komen in 2005 niet tot besteding.

Oorzaak is de vertraging in de uitvoering van de herkeuringsoperatie en de verlaging van de leeftijdsgrens voor herbeoordelingen.

P-Direkt

De samenwerking tussen BZK en IBM/LogicaCMG (ILC) inzake te leveren diensten in verband met P-Direkt is beëindigd. Als gevolg hiervan moet de Staat een bedrag van € 20,8 mln. aan ILC voldoen. Het bedrag is opgebouwd uit licentiekosten (€ 13,1 mln.) en een afkoopsom (€ 7,8 mln.) waarvoor alle halffabrikaten worden verkregen die in de afgelopen jaren door ILC voor P-Direkt zijn ontwikkeld.

Mee- en tegenvallers/ diversen

De diversenpost bestaat uit meerdere kleine mutaties, waarvan de belangrijkste worden toegelicht. Binnen het politiebudget zijn dit jaar middelen vrijgemaakt voor de herstructurering van het Geïntegreerd Meldkamer-systeem (GMS) en de transitiekosten voor de Informatie en Communicatie Technologie Organisatie (ITO/ISC). Omdat het overleg met het veld over de eisen waaraan moet worden voldaan nog gaande is, zullen deze middelen (€ 4,5 mln.) in 2005 niet meer worden aangewend. Van de beschikbare middelen voor nieuwe arbeidsvoorwaarden in ruime zin, inclusief de middelen voor het Arbeidsmarkt- & Opleidingsfonds, komt € 2,9 mln. in 2005 niet meer tot besteding.

Het project Nieuwbouw Justitie en BZK heeft met de vernietiging van het desbetreffende bestemmingsplan door de Raad van State verdere vertra-

ging opgelopen. Een deel van het budget voor de projectdirectie nieuwbouw (€ 2,9 mln.) wordt daardoor in 2005 niet uitgeput.

Afkoop specifieke uitkeringen

In het kader van de implementatie van het kabinetsstandpunt op het rapport van de Stuurgroep-Brinkman «Anders gestuurd, beter bestuurd», worden vier specifieke uitkeringen afgekocht. Het gaat om de drie regelingen «Impuls leefbaarheid, veiligheid en stadseconomie» (gezamenlijk € 85,1 mln.) en om de regeling «Werkgelegenheidsimpuls» (€ 83 mln.). Bij Voorjaarsnota 2006 worden de structurele gevolgen van de afkoop verwerkt.

Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

VIII ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAPPEN: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	27 179,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Compensatie ziektekosten studenten ivm zorgstelsel	- 32,0
Diversen	- 15,0
	- 47,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Gemiddelde personeelslasten eindejaarsuitkering 2005	60,5
Intertemporele compensatie Commissie Schutte	34,8
Diversen	- 10,2
	85,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Loonbijstelling overloop interim	326,9
Diversen	- 19,0
	307,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	345,9
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	27 524,9
Totaal Internationale samenwerking	61,7
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	27 586,6

VIII ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAPPEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	1 281,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	4,4
	4,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 27,1
	- 27,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	- 22,7
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	1 259,2
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	1 259,2

Compensatie ziektekosten studenten in verband met zorgstelsel

De oorspronkelijk gemaakte reservering voor de verhoging van de aanvullende beurs teneinde studenten te compenseren voor de inkomenseffecten van het nieuwe zorgstelsel leidt vanaf 2006 langzamer dan verondersteld tot relevante uitgaven als gevolg van de prestatiebeurssystematiek. In deze systematiek belast studiefinanciering het uitgavenkader niet zolang studenten nog niet zijn afgestudeerd. Via een intertemporele compensatie naar 2005 wordt deze meevaller nu aangewend ter dekking van de eindejaarsuitkering in de onlangs afgesloten CAO primair en voortgezet onderwijs. De verhoging van de basisbeurs met € 150 (Motie Dittrich tijdens APB), waardoor de compensatie voor dat deel verschuift van de aanvullende beurs naar de basisbeurs, staat los van het ontstaan van deze meevaller.

Gemiddelde personeelslasten eindejaarsuitkering 2005

Als deel van de in oktober 2005 afgesloten CAO voor primair en voortgezet onderwijs zal een eindejaarsuitkering worden uitgedeeld.

Intertemporele compensatie Commissie Schutte

In 2005 hebben de eerste terugvorderingen voortvloeiende uit het werk van de Commissie Schutte (onderzoek naar de HBO-fraude) plaatsgevonden. Door vertragingen in de inning en een lichte opwaartse bijstelling van de uitvoeringskosten zal € 34,8 mln. aan vorderingen pas binnenkomen in 2006. Omdat ontvangsten in het kader Schutte in mindering worden gebracht op de reguliere bekostigingsuitgaven aan instellingen leiden de lagere terugvorderingen nu tot hogere netto uitgaven die het beeld in 2005 belasten. Via een intertemporele compensatie zullen de in 2006 binnenkomende ontvangsten op hun beurt weer aan het generale beeld worden afgestaan.

Loonbijstelling overloop interim

Door de invoering van de Zorgverzekeringswet in 2006 vervalt de tegemoetkoming ziektekosten voor overheidspersoneel (de zogeheten interim-vergoeding). Deze interim-vergoedingen worden met drie of negen maanden vertraging uitbetaald. Om de regelingen in 2005 af te kunnen sluiten worden de vergoedingen over de laatste maanden in 2005 versneld uitbetaald.

Technische mutaties/diversen

De tegenvallende ontvangsten vloeien grotendeels voort uit lager dan verwachte reclame-inkomsten bij de publieke omroep als gevolg van onder andere het verlies van de eredivisie-voetbalrechten. De komst van Talpa is daarnaast ook van invloed op de reclame-inkomsten.

Nationale Schuld

IXA NATIONALE SCHULD (TRANSACTIEBASIS): UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	12 897,6
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Wijziging kapitaalmarktberoep en rente	- 39,0
Diversen	18,9
	- 20,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,1
Niet tot een ijklijn behorend	
Leningen kasbeheer	- 200,0
Diversen	58,3
	- 141,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	- 161,6
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	12 736,0
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	12 736,0

IXA NATIONALE SCHULD (TRANSACTIEBASIS): NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	2 526,8
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Wijziging kapitaalmarktberoep en rente	40,0
Diversen	- 0,4
	39,6
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Mutatie rekening courant	686,5
	686,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	726,1
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	3 252,9
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	3 252,9

Wijziging kapitaalmarktberoep en rente

De gunstige tekortontwikkeling levert zowel aan de uitgaven- als aan de ontvangstenkant een meevaller op. Enerzijds is minder kapitaal nodig dan geraamd om het tekort te financieren. Anderzijds zijn middelen tijdelijk weggezet wat heeft geleid tot meevalende rentebaten.

Leningen kasbeheer

De realisatie van de leenfaciliteit tot en met september blijft achter bij de raming. Dat komt voornamelijk door het achterblijvende beroep van onderwijsinstellingen op deze faciliteit. Onderwijsinstellingen kunnen op vrijwillige basis participeren in het Geïntegreerd Middelen Beheer. Het is moeilijk om in te schatten hoeveel onderwijsinstellingen hier gebruik van maken en wat hun individuele kapitaalbehoefte is.

Mutaties rekening courant

Nieuwe deelnemers aan het Geïntegreerd Middelen, Beheer houden meer middelen aan in de rekening, courant van de schatkist. Tevens is de inleg van, sociale fondsen hoger dan geraamd.

Financiën

IXB FINANCIEN: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	13 894,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Schade-uitkeringen Export Krediet Verzekeringen (EKV)	- 87,0
Diversen	- 2,8
	- 89,8
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Apparaat Belastingdienst	115,5
Diversen	- 6,6
	108,9
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	13,3
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	- 10,5
	2,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	21,9
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	13 916,8
Totaal Internationale samenwerking	270,4
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	14 187,2

IXB FINANCIEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	6 209,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Provenu-ontvangsten Export Krediet Verzekeringen (EKV)	- 274,0
Diversen	20,4
	- 253,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Verkoop Zeeburger-eiland	18,6
Diversen	1,0
	19,6
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	4,4
	4,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	- 229,5
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	5 979,9
Totaal Internationale samenwerking	2,3
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	5 982,3

Schade-uitkeringen Export Krediet Verzekeringen (EKV)

De ramingen van de schade-uitkeringen EKV zijn gebaseerd op verwachtingen omtrent de verzekeringsportefeuille. Op basis van de actuele situatie zijn de verwachte claims voor 2005 neerwaarts bijgesteld.

Apparaat Belastingdienst

De stijging van de uitgaven kent verschillende oorzaken. Ten eerste is het beroep op de Belastingtelefoon toegenomen en is tegelijkertijd de bereikbaarheid verbeterd. Dit vertaalt zich in hogere kosten per gesprek mede door het inzetten van meer medewerkers (€ 13 mln.). Ten tweede zijn de uitgaven voor Toeslagen (Zorg en Huur) hoger dan geraamd om een goede telefonische bereikbaarheid te garanderen (€ 60 mln.). Een derde oorzaak betreft het project SUB (Samenwerking UWV en Belastingdienst). Extra eisen hebben geleid tot hogere automatiseringsuitgaven en overige projectkosten (€ 13 mln.). Ten slotte zijn op het terrein van automatisering (€ 17 mln.) en het inlopen van achterstallig onderhoud bij huisvesting (€ 12 mln.) de uitgaven hoger dan voorzien.

Provenu-ontvangsten Export Krediet Verzekeringen (EKV)

De betalingen van Nigeria worden naar verwachting ontvangen in 2006.

Verkoop Zeeburgereiland

De verkoop door Domeinen van het Zeeburgereiland te Amsterdam heeft € 18 mln. opgebracht.

Defensie

X DEFENSIE: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	7 498,6
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Baten-lastendiensten	30,6
	30,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Evdv-projecten	- 53,0
JSF	65,0
Diversen	- 11,9
	0,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 0,5
	- 0,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	30,2
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	7 528,8
Totaal Internationale samenwerking	243,5
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	7 772,3

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	395,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Baten-lastendiensten	30,6
Diversen	0,6
	31,2
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	3,2
	3,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	34,4
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	429,6
Totaal Internationale samenwerking	1,4
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	431,0

Baten-lastendiensten

De doelmatigheidsprogramma's binnen de Defensie Telematica Organisatie (DTO) hebben eerder dan verwacht geleid tot structurele kostenbesparingen. Dit heeft geleid tot een hogere vermogensvorming dan is toegestaan, het meerdere boven die norm is uitgekeerd aan het moederdepartement.

Europese Veiligheids- en Defensiebeleid (EVDB)-projecten

Bij de uitvoering van de projecten in het kader van het Europese Veiligheids- en Defensiebeleid (EVDB) treedt vertraging op. Een aantal kleinere projecten in het kader van Nucleaire, Biologische en Chemische oorlogvoering bevinden zich nog in de ontwikkelings- danwel beproevingsfase. Vanuit de lopende projecten verschuift met name het communicatiesysteem TITAAN verder in de tijd door, omdat voor een aantal voor dit jaar geplande deelprojecten de verwervingsprocedure nog gaande is. De hiervoor gereserveerde middelen worden ingezet voor een versnelde betaling met betrekking tot de System Design en Development (SDD)-fase van de JSF.

JSF

Door vertraging in de uitvoering van EVDB- en infrastructuurprojecten vindt een versnelde betaling plaats met betrekking tot de SDD-fase van de JSF. De vertraging in de uitvoering van de EVDB- en infrastructuurprojecten wordt in 2006 ingelopen.

Beleidsmatige mutaties/diversen

Bij de uitvoering van verschillende infrastructuurprojecten treedt vertraging op. Het gaat hier om een aantal kleinere projecten bij de Koninklijke Marine en de Koninklijke Luchtmacht. De hiervoor gereserveerde middelen worden ingezet voor een versnelde betaling met betrekking tot de SDD-fase van de JSF.

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

XIA VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	3 344,4
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Huursubsidie	76,4
Diversen	- 5,5
	70,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Vertraging diverse investeringsprojecten	- 15,1
Diversen	- 0,5
	- 15,6
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Bijdrage uit FES tbv BIRK	39,6
Oude bodemsaneringssystematiek	33,0
Diversen	43,7
	116,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	171,7
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	3 516,1
Totaal Internationale samenwerking	30,8
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	3 546,9

XIA VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	177,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Vertraging restituties huursubsidie	- 30,0
	- 30,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	4,4
	4,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Bijdrage uit FES tbv BIRK	39,6
Oude bodemsaneringssystematiek	33,0
Diversen	42,0
	114,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	89,0
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	266,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	266,0

Huursubsidie

De huursubsidie-uitgaven nemen in 2005 toe met € 76,4 mln. Dit wordt veroorzaakt door een toename van het aantal huishoudens dat gebruik maakt van huursubsidie met 14 000. Ook kregen de huishoudens gemiddeld meer huursubsidie dan was geraamd omdat hun inkomen lager was dan verwacht.

Vertraging diverse investeringsprojecten

Bij de Rijksgebouwendienst doen zich vertragingen voor bij diverse investeringen. De grootste vertraging is waarneembaar bij de beveiliging van de Tweede Kamer. Door de verhoogde terreurdreiging sinds zomer 2004 voldoet het oorspronkelijke programma van eisen voor de beveiliging van de Tweede Kamer niet meer. De vertraging wordt vooral veroorzaakt doordat het advies voor de aanvullende beveiliging van de Tweede Kamer onvoldoende uitgewerkt was om een programma van eisen te formuleren. Een aanvullend advies is inmiddels ontvangen en wordt uitgewerkt.

Bijdrage uit FES ten behoeve van Budget Investeringen Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK)

Dit budget is bestemd voor het bevorderen van de veiligheid, het verbeteren van de bereikbaarheid, maar ook de inrichting van de openbare ruimte.

De grootste BIRK-projecten waar nu budget voor beschikbaar is gesteld uit het Fonds Economische Structuurversterking (FES) zijn Arnhem Rijnboog, Enschede Muziekkwartier en Zaanstad Inverdan (ruim € 11 mln. per project) en Spoorweg-emplacement Venlo (€ 4 mln.).

Oude bodemsaneringsystematiek

In het verleden kregen provincies en gemeenten jaarlijkse project-subsidies voor bodemsanering. In de loop van het jaar werden voorschotten verstrekt. In de gevallen waarin de voorschotten in een jaar meer bedroegen dan een gemeente of provincie uiteindelijk aan projecten realiseerde, vordert VROM het teveel betaalde terug. Deze € 33 mln. is een deel van de terugvordering over 2001 en wordt benut voor betaling aan gemeenten of provincies die te weinig aan voorschotten hebben ontvangen. Deze systematiek is vanaf 2002 losgelaten door over te gaan op meerjarenprogramma's. Daardoor hebben gemeenten en provincies meer flexibiliteit voor wat betreft de verdeling van middelen over projecten en tempo van uitvoering. Verwacht wordt dat in 2006 een laatste afrekening van deze oude systematiek zal plaatsvinden.

Technische mutaties/diversen

De diversenpost bestaat voor het merendeel uit ontvangsten en de bijbehorende uitgaven uit het Fonds Economische Structuurversterking. Zo is bijvoorbeeld voor één van de nieuwe sleutelprojecten (NSP) budget uit het FES beschikbaar gesteld. «Nieuwe sleutelprojecten» is de verzamelnaam voor zes projecten rond locaties rond de Hogesnelheidslijn. Voor Den Haag Centraal Station is nu € 17 mln. uit het FES naar de VROM-begroting overgeheveld. Daarnaast is voor een aantal Besluit Subsidies Investerings in de Kennisinfrastructuur (BSIK)-projecten budget beschikbaar gesteld (klimaat voor Ruimte (€ 8 mln.), Geo-informatie (€ 4 mln.), Habiforum (€ 3 mln.) en het kennisnetwerk KSI (€ 2 mln.)).

Vertraging restituties huursubsidie

De terugvordering van onterecht verstrekte huursubsidie verloopt langzamer dan geraamd. Dit leidt in 2005 tot een tegenvaller, maar verwacht wordt dat deze ontvangsten de komende jaren wel worden gerealiseerd.

Verkeer en Waterstaat

XII VERKEER EN WATERSTAAT: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	6 494,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 24,2
	- 24,2
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Afkoop kapitaallasten metro	28,2
Diversen	- 6,8
	21,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	13,4
Niet tot een ijklijn behorend	
BTW-compensatie	471,7
	485,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	482,4
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	6 976,6
Totaal Internationale samenwerking	15,0
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	6 991,9

XII VERKEER EN WATERSTAAT: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	106,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 5,0
	- 5,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	12,7
	12,7
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,0
	3,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	10,7
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	117,6
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	117,6

Afkoop kapitaallasten metro

Dit betreft een versnelling van de afkoop kapitaallasten van de metro (zowel Amsterdam en Rotterdam). Bij beschikking van 6 december 1995, DGV/PVV/v-524 196/876 is de afkoop in de vorm van een annuïteit vastgesteld.

BTW-compensatie

Over de uitgaven voor lokaal- en regionaal openbaar vervoer, de HSL-Zuid en de Betuweroute wordt BTW afgedragen. Hiervoor vindt compensatie plaats vanuit de aanvullende post Algemeen.

Economische Zaken

XIII ECONOMISCHE ZAKEN: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	1 560,8
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Innovatiesubsidie samenwerkingsprojecten	20,0
Diversen	- 3,5
	16,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
MEP 2005	176,0
Terugbetaling Zero Base	20,6
Uitspraak arbitrage Demkolec	30,4
Diversen	- 13,3
	213,7
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 3,5
	- 3,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	226,8
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	1 787,6
Totaal Internationale samenwerking	176,1
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	1 963,7

XIII ECONOMISCHE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	7 121,7
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,2
	3,2
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 1,4
	- 1,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	1,7
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	7 123,4
Totaal Internationale samenwerking	11,9
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	7 135,3

Innovatiesubsidie samenwerkingsprojecten

De hogere uitgaven voor het programma voor innovatiesubsidie samenwerkingsprojecten treden op als gevolg van een hogere kasbehoefte bij de uitvoering van de bestaande verplichtingen. Met de subsidieregeling wordt beoogd de samenwerking tussen bedrijven en publieke kennisinstellingen te stimuleren.

Milieukwaliteit Elektriciteitsproductie (MEP) 2005

In het kader van de MEP wordt een rijksbijdrage voor de stimulering van duurzame energie verstrekt vanuit de aanvullende post Algemeen bij Financiën via de begroting van EZ. Hiermee wordt voorkomen dat het afnemertarief voor elektriciteit voor huishoudens fors zal stijgen.

Terugbetaling Zero Base

In 2003 heeft een veiling van commerciële FM-frequenties plaatsgevonden, ook wel genoemd *Zero Base*. Bij deze veiling is gebruik gemaakt van het zogenaamd Financieel Instrument. Dit hield in dat per vergunning een vaste prijs betaald moest worden, bovenop het financiële bod dat deel uitmaakte van de vergelijkende toets. Als gevolg van een rechterlijke uitspraak betaalt EZ aan een vijftal radiostations het via het Financieel Instrument ontvangen bedrag terug.

Uitspraak arbitrage Demkolec

In 2001 is de experimentele kolenvergassingscentrale Demkolec door eigenaar NEA (rechtsopvolger SEP) via een veiling verkocht. Omdat Demkolec uit milieuoogpunt op aandringen van de overheid gebouwd werd en in een geliberaliseerde markt niet meer rendabel zou zijn, heeft de Staat toegezegd het verschil tussen de boekwaarde en de lagere veilingopbrengst, als zijnde niet-marktconforme kosten te vergoeden. Staat en NEA hebben besloten tot arbitrage omtrent de bepaling van die boekwaarde. Dit heeft geresulteerd in een betaling van € 46,3 mln. (inclusief rente).

Omdat reeds € 15,9 mln. gereserveerd was op de begroting van EZ, wordt hiervoor thans € 30,4 mln. extra vrijgemaakt.

Beleidsmatige mutaties/diversen

De omvang van de diverse beleidsmatige mutaties wordt met name bepaald door diverse regelingen op het gebied van het versterken van de gezamenlijke kennisbasis. Het betreft grotendeels fundamenteel onderzoek (micro-elektronicastimulering) waarbij op de reeds aangegane verplichtingen minder uitgaven hebben plaatsgevonden dan aanvankelijk geraamd.

Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

XIV LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	2 011,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Apurementskosten	9,1
Vertraging natte Ecologische Hoofd Structuur (EHS)	- 11,0
Uitfinanciering regelingen glastuinbouw	- 5,3
Diversen	2,9
	- 4,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Opleidingskosten keurmeesters VWA	5,7
Voorschot nadeelcompensatie kokkelvisserij Waddenzee	18,9
Diversen	14,6
	39,2
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Loonbijstelling overloop interim	14,6
Sanering kottervloot	10,0
Diversen	- 11,8
Niet tot een ijklijn behorend	
Terugbetaling mineralenheffing	12,4
	25,2

XIV LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit: UITGAVEN

	2005
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	60,3
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	2 072,2
Totaal Internationale samenwerking	26,8
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	2 099,0

XIV LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	477,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
EU-ontvangsten Mond- en Klauwzeer (MKZ)	9,5
	9,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 0,7
	- 0,7
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 7,4
Niet tot een ijklijn behorend	
Landbouwheffingen	70,0
Diversen	9,0
	71,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	80,4
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	557,5
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	557,5

Apurementskosten

Correcties door de Europese Commissie op de uitkering van Europese landbouwsubsidies leiden tot betaling van zogenaamde apurementskosten aan Brussel.

Vertraging natte Ecologische Hoofd Structuur (EHS)

Het ontbreken van voldoende aankoopmogelijkheden voor verwerving van gebieden ten behoeve van de natte EHS, leidt tot lagere verwervings- en inrichtingskosten dan voor 2005 was geraamd.

Uitfinanciering regelingen glastuinbouw

Realisatiecijfers wijzen op lager dan verwachte uitgaven bij de Infrastructuurregeling Glastuinbouw (IRG) en de Regeling Structuurverbetering Glastuinbouw (RSG). Naar verwachting komt een deel in volgende jaren alsnog tot uitkering.

Opleidingskosten keurmeesters Voedsel en Waren Autoriteit (VWA)

Er stappen minder keurmeesters over van de VWA naar de nieuwe private keuringsinstantie (KDS) dan oorspronkelijk was voorzien. Daarom is het opleiden van nieuwe keuringsassistenten bij de KDS noodzakelijk. Dat

leidt tot extra uitgaven in 2005, de dekking komt uit de voor 2006/2007 geraamde budgetten voor de transitie van de roodvleeskeuring.

Voorschot nadeelcompensatie kokkelvissers Waddenzee

Om schade aan het Waddenmilieu te voorkomen is besloten om geen vergunningen meer te verlenen voor de mechanische kokkelvisserij. De compensatie voor de kokkelvissers voor het beëindigen van deze vergunningen, wordt voor een deel dit jaar betaald.

Beleidsmatige mutaties/ diversen

Onder deze post vallen onder meer de invulling van de PIA-taakstelling voor 2005 (€ 4,4 mln.), vrijgemaakte middelen ten behoeve van de sanering van de IJsselmeer-vloot (€ 2,8 mln.), hogere apparaatskosten (€ 4,9 mln.) en extra uitgaven voortvloeiende uit de productie van vaccins tegen Mond- en Klauwzeer (MKZ, € 2,2 mln.).

Loonbijstelling overloop interim

Door de invoering van de Zorgverzekeringswet in 2006 vervalt de tegemoetkoming ziektekosten voor overheidspersoneel (de zogeheten interim-vergoeding). Deze interim-vergoedingen worden met drie of negen maanden vertraging uitbetaald. Om de regelingen in 2005 af te kunnen sluiten worden de vergoedingen over de laatste maanden in 2005 uitbetaald.

Sanering kottervloot

Het ministerie van Verkeer en Waterstaat levert een bijdrage aan de sanering van de kottervloot.

Hiermee wordt overbevissing tegengegaan. De toegevoegde middelen zullen in latere jaren weer terugvloeien naar de V&W-begroting.

Technische mutaties/ diversen

Onder deze post valt onder meer een bijdrage vanuit de LNV-begroting aan het Provinciefonds voor de kosten die de provincies moeten maken voor de uitvoering van de (nieuwe) Natuurbeschermingswet en de Flora en Faunawet.

Terugbetaling mineralenheffing

Per saldo vindt terugbetaling plaats aan veehouders voor in het verleden (te hoog) opgelegde mineralenheffingen (MINAS). Dit is het gevolg van een – voor veehouders gunstige – verlenging van de verrekenings-systematiek.

EU-ontvangsten Mond- en Klauwzeer (MKZ)

Er zijn middelen uit Brussel ontvangen voor declaraties ingediend tijdens de MKZ-crisis in 2001.

Landbouwheffingen

Naar verwachting zal dit jaar circa € 70 mln. meer aan landbouwheffingen worden ontvangen dan verwacht. Oorzaak hiervan zijn aanzienlijk hogere importvolumes dan oorspronkelijk was geraamd.

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

XV SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	24 182,7
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 7,4
Sociale zekerheid	
Handhaving	- 17,9
Raad voor Werk en Inkomen (RWI)/SVWW	- 17,5
Wajong volume	21,0
Diversen	- 5,2
	- 27,0
Beleidsmatige mutaties	
Sociale zekerheid	
Diversen	4,9
	4,9
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	4,9
Sociale zekerheid	
Diversen	- 2,8
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	0,0
	2,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	- 20,1
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	24 162,6
Totaal Internationale samenwerking	0,7
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	24 163,3

XV SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	619,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	1,8
Sociale zekerheid	
Diversen	34,2
	36,0
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Rijksbijdrage WAZ	44,0
	44,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	80,0
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	699,1
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	699,1

Handhaving

De onderuitputting op het handhavingsbudget wordt voor een groot deel veroorzaakt doordat een deel van de activiteiten op een efficiëntere wijze wordt uitgevoerd dan begroot.

Het gaat hierbij om onder andere de bestrijding van internationale fraude. Daarnaast is sprake van vertraging bij sommige activiteiten zoals de interventieteams die later op gang gekomen zijn.

De RWI voert de Stimuleringsregeling Vacaturevulling door Werklozen en met werkloosheid bedreigde Werknemers (SVWW) uit. Gedurende 2005 is gebleken dat de eindafrekening van enkele projecten vertraagd is, waardoor onderuitputting optreedt.

Wajong volume

Het aantal Wajong uitkeringen is in 2005 sterker gestegen dan verwacht. Deze stijging wordt onder andere veroorzaakt door een toename van de instroom van personen met psychische problemen. Ook neemt het aantal personen dat na een periode van arbeidsgeschiktheid weer arbeidsongeschikt raakt de laatste drie jaar met 1,5 tot 3% per jaar toe.

Mee- en tegenvallers Sociale Zekerheid/ diversen

De diversenpost ontvangsten SZA bestaat onder andere uit hogere terugontvangsten Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en kinderopvang.

Rijksbijdrage Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen (WAZ)

SZW heeft in het verleden rijksbijdragen verstrekt in het kader van de WAZ. Deze was bedoeld voor dekking, in het geval de WAZ-premie die beroepsbeoefenaren inbrachten onvoldoende was om hun arbeidsongeschiktheidslasten te financieren. Bij de afrekening over de periode 1998–2001 is gebleken dat de rijksbijdrage € 44 mln. te hoog is geweest.

Volksgesondheid, Welzijn en Sport

XVI VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	11 719,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	- 44,8
	- 44,8
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	20,7
	20,7
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Naar Gemeentefonds: invoering WMO	- 45,0
Diversen	0,4
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	3,0
	- 41,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	- 65,7
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	11 653,5
Totaal Internationale samenwerking	2,8
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	11 656,4

XVI VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	32,8
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	9,5
	9,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	0,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	5,2
	5,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	14,8
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	47,6
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	47,6

Mee- en tegenvallers/diversen

De diversenpost bestaat uit meerdere mutaties, waarvan de belangrijkste oorzaken voor onderuitputting hier worden toegelicht. Ten eerste is er onderuitputting (- € 5,8 mln.) bij de huisartsen- en vluchtelingenartsenopleidingen, bij het Capaciteitsorgaan (dat de behoefte raamt aan beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg) en bij de herregistratie van beroepsbeoefenaren in de individuele gezondheidszorg op grond van de Wet BIG (Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg). Ten tweede is er onderuitputting in het bovenregionaal vervoer voor gehandicapten (- € 6 mln.), doordat degenen die recht hebben op dit vervoer

minder reizen dan voorzien. Ten derde bestaat er een onderuitputting (– € 6,2 mln.) doordat er minder «indicaties», die nodig zijn voor het verkrijgen van AWBZ zorg, worden toegekend dan verwacht.

Beleidsmatige mutaties/diversen

De diversenpost bestaat uit meerdere mutaties, waarvan de grootste een eenmalige extra uitgave van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) aan de Rijksgebouwendienst (RGD) is (€ 11,1 mln.), in ruil waarvoor de structurele huurlasten van het RIVM door de RGD omlaag worden gebracht.

Naar Gemeentefonds: invoering Wet Maatschappelijk Ondersteuning (WMO)

De post technische mutaties bestaat uit een overboeking naar het Gemeentefonds voor de implementatiekosten die het invoeren van de WMO met zich meebrengt.

Homogene Groep Internationale Samenwerking

HOMOGENE GROEP INTERNATIONALE SAMENWERKING: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006	5 067,6
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	5,0
	5,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Goed bestuur	– 17,3
Handels- en financieel systeem	– 22,5
Multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen	90,4
Ondernemingsklimaat	– 15,8
Participatie civil society	– 22,9
Vreemdelingenbeleid	– 28,3
Diversen	– 53,5
	– 69,9
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	10,1
	10,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	– 54,9
Stand Najaarsnota 2005	5 012,7

HOMOGENE GROEP INTERNATIONALE SAMENWERKING: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006	109,2
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	2,9
	2,9
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	10,1
	10,1

	2005
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	12,9
Stand Najaarsnota 2005	122,1

Mee- en tegenvallers/ diversen

In de OESO/DAC zijn afspraken gemaakt over de voorwaarden waaronder uitgaven aan het klimaatinstrument Clean Development Mechanism mogen worden gerekend als ODA. Bij de uitwerking van deze afspraken blijkt dat de manier waarop Nederland het CDM uitvoert niet leidt tot ODA-uitgaven.

Daarom wordt de raming met € 5 mln. neerwaarts bijgesteld. Om toch te komen aan een gemiddelde ODA-prestatie van 0,8% BNP wordt het ODA-budget met hetzelfde bedrag verhoogd.

Goed bestuur

De neerwaartse bijstelling van de uitgaven wordt met name veroorzaakt door vertraagde programma's op de posten. Het gaat hierbij onder meer om programma's in Indonesië, Tanzania en Suriname. Voorts loopt het MATRA-programma enige vertraging op wegens het uitblijven van benodigde rapportages van de contractpartners. Een aantal betalingen wordt hierdoor doorgeschoven naar volgend jaar. Daarom laat dit programma, dat de overgang naar een pluriforme, democratische rechtsstaat bevordert, nu een onderbesteding zien.

Handels- en financieel systeem

Door de lagere rentestand valt het bedrag dat aan rentesubsidies wordt uitgegeven lager uit. Daarnaast is de omvang van de leningenportefeuille van de Nederlandse Investeringsbank voor Ontwikkelingslanden afgenomen.

Tenslotte wordt minder gebruik gemaakt van het vraaggestuurde gemeenschappelijk grondstoffenproject.

Multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen

Mede vanwege de BNP-revisie is het mogelijk een deel van de betalingen voor 2006 aan de Internationale Ontwikkelings Associatie (IDA), het Aziatische Ontwikkelingsfonds (AsDF) en het Afrikaanse Ontwikkelingsfonds (AfDF) al in 2005 te voldoen.

Ondernemingsklimaat

Per saldo is er sprake van een verlaging. Door de verkoop van de participatie in het MOL Fonds vallen middelen vrij.

Ook ORET kent een onderbesteding vanwege onvoldoende aanvragen. Intensiveringen vinden plaats bij de posten in plattelandsontwikkeling en bij het Nederlandse Investerings Matching Fonds. Verder wordt eenmalig € 2 mln. uitgetrokken voor Euro-Mediterrane Faciliteit voor Investeringsen en Partnerschap (FEMIP).

Door capaciteitsproblemen is Stichting Nederlandse Vrijwilligers (SNV) niet in staat alle geplande activiteiten in 2005 te ondernemen, waardoor de raming neerwaarts wordt bijgesteld. Verder wordt dit jaar voor het beleidskader «mediapluriformiteit in Iran» (amendement Karimi/Van Baalen) naar verwachting slechts € 5 mln. van de gereserveerde € 15 mln. uitgegeven.

Vreemdelingenbeleid

Door een lagere instroom en een gemiddeld korter verblijf worden minder kosten voor eerstejaarsasiel toegerekend aan het ODA-budget.

Beleidsmatige mutaties/diversen

Door meevallende loon-, prijs- en wisselkoersontwikkelingen zijn voor de loon/prijs/koersbijstelling minder middelen nodig dan geraamd (– € 12,7 mln.). De raming voor het Europees Ontwikkelingsfonds wordt verlaagd doordat uitvoerder de Europese Investerings Bank dit jaar geen middelen meer nodig heeft (– € 10,2 mln.). De uitgaven aan internationale rechtsorde vallen lager uit, onder meer door vertraging in de bouwactiviteiten ten behoeve van het Vredespaleis (– € 4,7 mln.). Bij milieu en water is onderuitputting, onder meer door lagere uitgaven aan UNEP (– € 3,3 mln.) en vertraagde landenprogramma's (– € 9,5 mln.). Na de aardbeving in Pakistan en de orkaan Stan in Midden-Amerika zijn extra middelen uitgetrokken voor humanitaire hulp (€ 15 mln.).

Gemeentefonds

GEMEENTEFONDS: UITGAVEN	
	2005
Stand Miljoenennota 2006	11 980,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	45,0
Diversen	1,2
	46,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	46,2
Stand Najaarsnota 2005	12 026,6

Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)

Om gemeenten in de gelegenheid te stellen zich organisatorisch voor te bereiden op de overheveling van de huishoudelijke zorg van de AWBZ naar gemeenten onder de WMO in 2006, wordt éénmalig € 45 mln. overgeheveld van de begroting van VWS naar het gemeentefonds. De fondsbeheerders en de staatssecretaris van VWS hebben hiertoe eerder besloten in overleg met de VNG. De Tweede Kamer heeft dit bekrachtigd. Het bedrag zal worden verdeeld via de maatstaven inwoners en een vast bedrag voor iedere gemeente.

Provinciefonds

PROVINCIEFONDS: UITGAVEN	2005
Stand Miljoenennota 2006	1 000,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	0,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	5,2
	5,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	5,2
Stand Najaarsnota 2005	1 005,5

Infrastructuurfonds

INFRASTRUCTUURFONDS: UITGAVEN	2005
Stand Miljoenennota 2006	5 781,7
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Afkoop Brokx-nat	266,0
Bijdrage A2 Maastricht (ondertunneling)	36,0
Hoge snelheidslijn (HSL)	- 73,0
Rijkswegen diversen	- 294,7
Schuldreductie Prorail	- 25,0
Subsidies/dijkversterkingsproject Flevoland	- 22,8
Terugsluisgelden Bereikbaarheidsoffensief Randstad	41,9
Verdubbelingseis Regionale Mobiliteitsfondsen	- 20,0
Versnelde betaling Randstadrail	175,2
Waterbeheren en vaarwegen diversen	- 47,7
Diversen	- 34,9
	1,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	12,8
Niet tot een ijklijn behorend	
BTW-compensatie	457,4
	470,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	471,1
Stand Najaarsnota 2005	6 252,8

INFRASTRUCTUURFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	5 573,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,8
	0,8
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	12,8
Niet tot een ijklijn behorend	
BTW-compensatie	457,4
	470,2

	2005
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	471,1
Stand Najaarsnota 2005	6 044,7

Bij brief van 3 oktober 2005 is de Tweede Kamer reeds ingelicht over de grootste mutaties op de begroting van het infrastructuurfonds (Kamerstuk 2005–2006, 30 300 A, nr. 5). In de brief werd aangegeven hoe V&W omgaat met de onderuitputting die uit bovenstaande tabel blijkt.

Afkoop Brokx-nat

Dit betreft de afkoop van beheer- en onderhoudscontracten met derden (met name lagere overheden). Het betreft afkopen die in 2005 nog gerealiseerd worden.

Bijdrage A2 Maastricht (ondertunneling)

De bijdrage A2 Maastricht heeft betrekking op kosten die de gemeente reeds heeft gemaakt ten behoeve van het Project Passage Maastricht. Deze kosten bestaan uit de noodzakelijke aankoop van huizen, die op de locatie van de beoogde tunnel staan. Het betreft een versnelde bijdrage.

Hoge snelheidslijn (HSL)

Door het langer uitblijven van overeenstemming over de (financiële omvang van) noodzakelijke contractwijzigingen en vertragingen op onderdelen die niet in de hoofdcontracten zijn opgenomen (aansluiting Rotterdam, aansluiting op het elektriciteitsnet), zijn de uitgaven lager dan geraamd.

Rijkswegen diversen

De onderuitputting bij Zichtbaar, Slim een Meetbaar (ZSM) en het wegenprogramma valt voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de problematiek van de luchtkwaliteit, waarbij voor een aantal (nieuwe) projecten nieuw of aanvullend luchtonderzoek moet worden gedaan.

Schuldreductie Prorail

Voor schuldreductie Prorail wordt in 2005 € 100 mln. van de geraamde € 125 mln. gerealiseerd.

Subsidies/dijkversterkingsproject Flevoland

Door hoofdzakelijk het achterblijven van verzoeken voor subsidies (o.a. Hoogheemraadschappen) en een interne verschuiving bij het dijkversterkingsproject Flevoland (heeft geen invloed op de opleveringstermijn) zijn de uitgaven in 2005 lager dan geraamd. Van de onderuitputting van € 50,2 mln. wordt een bedrag van € 27,4 mln. binnen dit artikel aangewend voor met name hogere uitgaven op beheer en onderhoud waardoor € 22,8 mln. resteert.

Terugluisgelden Bereikbaarheidsoffensief Randstad

In de begroting zijn middelen gereserveerd voor het Bereikbaarheidsoffensief Randstad. De BOR-regio's Noordelijke Randstad, regio Rotterdam

en Haaglanden worden vanaf 2005 gecompenseerd voor het niet door- gaan van de proef met het spitstarief. In het Strategisch Akkoord (begro- ting 2003) zijn afspraken gemaakt om hiervoor middelen te begroten. In 2005 wordt nu ook de voor 2006 begrote compensatie betaald.

Verdubbelingseis Regionale Mobiliteitsfondsen

Er zijn minder verzoeken dan verwacht ontvangen voor rijksbijdragen aan Regionale Mobiliteits-fondsen waarvoor de verdubbelingseis geldt. De verdubbelingseis houdt in dat indien de regio's een bedrag in het Fonds storten V&W een gelijk bedrag in het Fonds stort.

Versnelde betaling Randstadrail

Reeds ontvangen facturen van Randstadrail op basis van reeds behaalde mijlpalen worden versneld betaald.

Waterbeheren en vaarwegen diversen

Door de vertraging bij het depot Hollands Diep, het later of minder decla- reren van subsidieaanvragers en een aantal vertragingen bij projecten (Lek-/Twentekanaal) zijn de uitgaven lager dan geraamd.

BTW-compensatie

Over de uitgaven voor lokaal- en regionaal openbaar vervoer, de HSL-Zuid en de Betuweroute wordt BTW afgedragen. Hiervoor vindt compensatie plaats vanuit de aanvullende post Algemeen.

Fonds Economische Structuurversterking

FONDS ECONOMISCHE STRUCTUURVERSTERKING: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006	2 113,0
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	- 0,3
	- 0,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	- 0,3
Stand Najaarsnota 2005	2 112,7

FONDS ECONOMISCHE STRUCTUURVERSTERKING: NIET- BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006	2 990,5
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	9,5
	9,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	9,5
Stand Najaarsnota 2005	3 000,0

Ontvangsten/ diversen

Deze post wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de voeding FES uit rentebaten die voortkomen uit het in mindering brengen van de verkoop-

opbrengsten van staatsdeelnemingen op de staatsschuld, hoger is dan geraamd.

AOW-Spaarfonds

AOW-SPAARFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	3 696,2
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	3 696,2
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	3 696,2

Diergezondheidsfonds

DIERGEZONDHEIDSFONDS: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006	13,9
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	5,7
	5,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	5,7
Stand Najaarsnota 2005	19,6

DIERGEZONDHEIDSFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006	5,2
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	5,7
	5,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	5,7
Stand Najaarsnota 2005	10,9

Diversen

In totaal neemt het Diergezondheidsfonds (DGF) toe met € 5,7 mln. Op basis van de afspraken uit het dierziekteconvenant levert het bedrijfsleven een bijdrage voor verschillende activiteiten in het kader van dierziektebestrijding. Daarnaast zijn er middelen ontvangen uit Brussel voor additionele declaraties welke verband houden met de MKZ-uitbraak in 2001, die zijn voorgefinancierd vanuit het DGF.

BTW-compensatiefonds

BTW-COMPENSATIEFONDS: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006 (excl. IS)	1 842,1
Stand Najaarsnota 2005 (excl. IS)	1 842,1
Stand Najaarsnota 2005 (incl. IS)	1 842,1

Arbeidsvoorwaarden

ARBEIDSVOORWAARDEN: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006	483,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Overboeking overloop interim	- 81,6
Sociale zekerheid	
Diversen	0,0
	- 81,6
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Uitdeling overloop interim	- 401,9
Sociale zekerheid	
Diversen	0,0
	- 401,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	- 483,5
Stand Najaarsnota 2005	0,0

Overboeking overloop interim en uitdeling overloop interim

Door de invoering van de Zorgverzekeringswet in 2006 vervalt de tegemoetkoming voor ziektekosten voor Rijkspersoneel, Defensie burgerpersoneel, personeel in de Rechterlijke Macht en onderwijspersoneel (de zogeheten interim-vergoeding). Deze interim-vergoeding wordt door overheidswerkgevers echter met drie tot negen maanden vertraging uitbetaald. Samen met de verplichte werkgeversbijdrage voor de nieuwe Zorgverzekering vanaf 2006 betekent dit dubbele lasten voor de overheidswerkgevers. Ter dekking hiervan is bij Miljoenennota 2006 een reservering opgenomen. Hierbij is verondersteld dat de uitbetaling van de interim-vergoedingen al eind 2005 plaatsvindt. Het is inmiddels gebleken dat het grootste deel van de interim-vergoeding inderdaad in 2005 zal worden uitbetaald. Dit deel van de reservering is uitgedeeld aan de departementen.

Een klein deel van de interim-vergoedingen zal echter worden uitbetaald in 2006. Dit deel van de reservering voor de overloop interim valt vrij in 2005. Bij Voorjaarsnota 2006 zal deze overloop uitgedeeld worden aan de betreffende departementen.

Aanvullende Post Algemeen

ALGEMEEN: UITGAVEN

	2005
Stand Miljoenennota 2006	114,4
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Externe veiligheid	- 30,2
Rijksbijdrage MEP	- 176,0
Vrijval reserveringen	- 16,6
Waddenfonds	- 50,0
Diversen	- 2,8
Sociale zekerheid	
Ramingstechnische veronderstelling in=uit	156,4
UWV frictiekosten	- 35,5
	- 154,7

ALGEMEEN: UITGAVEN

2005

Technische mutaties Niet tot een ijklijn behorend BTW openbaar vervoer	- 512,1
	- 512,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	- 666,9
Stand Najaarsnota 2005	- 552,4

ALGEMEEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

2005

Stand Miljoenennota 2006	174,0
Mee- en tegenvallers Rijksbegroting in enge zin NBO-taakstelling	- 36,8
	- 36,8
Beleidsmatige mutaties Rijksbegroting in enge zin Dividendderving	36,8
	36,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	0,0
Stand Najaarsnota 2005	174,0

Externe veiligheid

De middelen voor externe veiligheid die dit jaar niet tot besteding zijn gekomen, vallen nu vrij.
De middelen blijven beschikbaar voor latere jaren.

Rijksbijdrage Milieukwaliteit Elektriciteitsproductie (MEP)

De meerjarige rijksbijdrage aan de MEP wordt verstrekt om te voorkomen dat het afnemerstarief voor elektriciteit voor huishoudens fors zal stijgen. Deze middelen zijn voor 2005 overgeboekt naar de begroting van EZ.

Vrijval reserveringen

De reserveringen op de aanvullende post Algemeen voor COA, beheer staatsdeelnemingen en uitvoeringskosten voor fiscale wetsvoorstellen worden niet meer opgevraagd in 2005 en vallen derhalve vrij.

Waddenfonds

De compensatie voor kokkelvisserij voor de schade als gevolg van het beëindigen van de vergunningen voor mechanische kokkelvisserij is voor een deel (€ 19 mln.) overgeboekt naar de begroting van LNV. Het overige deel (€ 31 mln.) komt niet in 2005 tot besteding als gevolg van nog lopende juridische procedures. Deze middelen blijven beschikbaar voor volgend jaar.

UWV frictiekosten

Een deel van de reservering voor frictiekosten van het UWV is overgeboekt naar de begroting van SZW.

BTW openbaar vervoer

Op basis van de meest recente inzichten in de uitvoering van projecten op de begroting van V&W en het Infrastructuurfonds, is de raming voor BTW compensatie openbaar vervoer op de aanvullende post Algemeen met € 40 mln. neerwaarts bijgesteld. Vervolgens is de totale geraamde BTW compensatie (€ 472 mln.) overgeheveld naar de begroting van V&W.

NBO-taakstelling

Conform de begrotingsregels worden meevallende ontvangsten op departementale begrotingen ingeleverd voor de NBO-taakstelling. De meevallende ontvangsten bij Najaarsnota van ruim € 36 mln. komen voornamelijk van de begrotingen Financiën en VWS. Daarmee is de gehele NBO-taakstelling van € 250 mln. in 2005 gerealiseerd.

Dividendderving

Het FES wordt in de ramingen onder andere gevoed met de rentevrijval naar aanleiding van de verkoop staatsdeelnemingen gecorrigeerd voor de te verwachten dividendderving. De te verwachten dividendderving wordt voorzien op de aanvullende post Algemeen. Voor 2005 wordt er verder geen dividendderving meer verwacht. De geraamde dividendderving wordt hierop aangepast.

SZA

SOCIALE ZEKERHEID: UITGAVEN	2005
Stand Miljoenennota 2006	59 175,2
Mee- en tegenvallers	
Sociale zekerheid	
Handhaving	- 17,9
Raad voor Werk en Inkomen (RWI)	- 17,5
Vangnet ZW prijs	18,9
Wajong volume	21,0
WAO prijs	- 70,5
WAO volume	- 60,5
WW prijs	- 73,1
WW volume	- 114,8
Diversen	- 8,5
	- 322,9
Beleidsmatige mutaties	
Sociale zekerheid	
Ramingstechnische veronderstelling in=uit	156,4
Diversen	2,2
	158,6
Technische mutaties	
Sociale zekerheid	
Diversen	- 2,9
	- 2,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	- 167,2
Stand Najaarsnota 2005	59 008,1

	2005
Stand Miljoenennota 2006	1 153,2
Mee- en tegenvallers	
Sociale zekerheid	
Diversen	24,2
	24,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	24,2
Stand Najaarsnota 2005	1 177,4

De posten handhaving, RWI en Wajong volume worden toegelicht bij de VT H15.

Vangnet Ziektewet (ZW) prijs

Door een wijziging van bestandssamenstelling is de gemiddelde uitkering hoger uitgevallen dan eerder geraamd.

WAO prijs en volume

De WAO uitgaven over 2005 worden neerwaarts bijgesteld. De oorzaak hiervoor is zowel gelegen in een lager volume als een lagere gemiddelde uitkering. De lagere gemiddelde uitkering wordt voornamelijk veroorzaakt door een lager dan geraamd gemiddeld arbeidsongeschiktheidspercentage.

WW prijs en volume

De WW uitgaven over 2005 worden op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV neerwaarts bijgesteld. De oorzaak hiervoor is zowel gelegen in een lager volume als een lagere gemiddelde uitkering. De lagere gemiddelde uitkering in 2005 wordt onder andere veroorzaakt door het schattingsbesluit (aanpassing keuringscriteria voor arbeidsongeschiktheid). Hierdoor neemt de instroom van relatief lage daguitkeringen toe.

Ramingstechnische veronderstelling in=uit

De in=uit taakstelling SZA is op de aanvullende post Algemeen tegen-geboekt met gerealiseerde onderuitputting op de begroting SZW.

Zorg

ZORG: UITGAVEN	2005
Stand Miljoenennota 2006	45 937,2
Mee- en tegenvallers	
Zorg	
Meevaller kraamzorg/verloskunde	- 38,0
Ombuigingsbijdrage 2003	60,0
Overschrijding ziekenhuizen	84,6
	106,6
Beleidsmatige mutaties	
Zorg	
Intertemporele compensatie AWBZ terugdraaien	- 34,0
	- 34,0

ZORG: UITGAVEN	2005
Stand Miljoenennota 2006	45 937,2
Technische mutaties	
Zorg	
Diversen	1,1
	1,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2006	73,7
Stand Najaarsnota 2005	46 010,9

Meevaller kraamzorg/verloskunde

Uit de CVZ cijfers blijkt een meevaller van € 38 mln. op de sectoren kraamzorg/verloskunde. Dit is (voor circa € 30 mln.) onder andere het gevolg van een lager geboortecijfer. Voor de verloskundige zorg wordt een deel van de onderuitputting (van ca. € 8 mln.) verklaard doordat er landelijk geen tekort meer is aan verloskundigen, waardoor ziekenfondsen onder de maximumtarieven kunnen contracteren.

Ombuigingsbijdrage 2003

Het College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBB) heeft uitspraak gedaan inzake het bezwaar dat was aangetekend tegen de prijs- c.q. budgetkortingsmaatregelen die in 2003 (bij Hoofdlijnenakkoord) aan de zorgaanbieders zijn opgelegd. Deze uitspraak resulteert in een incidentele onvermijdelijke tegenvaller van € 125 mln., waarvan ongeveer de helft in 2005 neerslaat en het restant in 2006.

Overschrijding ziekenhuizen

De overschrijding is voor ongeveer de helft het gevolg van een hogere volumestijging (in het A-segment) dan de ruimte die in het convenant met de ziekenhuizen is verwerkt. De andere helft van deze overschrijding wordt verklaard door een prijsstijging van 5% in het B-segment. Hierbij is voorlopig uitgegaan van een gelijkblijvende volumeontwikkeling. Het uitgavenbeeld in 2005 zal in overleg met convenantpartijen worden betrokken bij de inzet van de groeirimte 2006.

Intertemporele compensatie AWBZ terugdraaien

Uit realisatiecijfers voor 2005 blijkt dat er binnen de contracteerruimte voor de AWBZ sprake is van onderuitputting. De intertemporele compensatie die bij Miljoenennota is toegepast is daardoor niet langer nodig en wordt nu teruggedraaid.